← Forrige artikel (http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/retsreformen-1919)

Venslevrøverne

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 4130

Del artikel: (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/venslevroeverne) (https://twitter.com/home?status=. Aktiviteten kan ses på http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/venslevroeverne) (http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kriminalhistorie/venslevroeverne&title=)

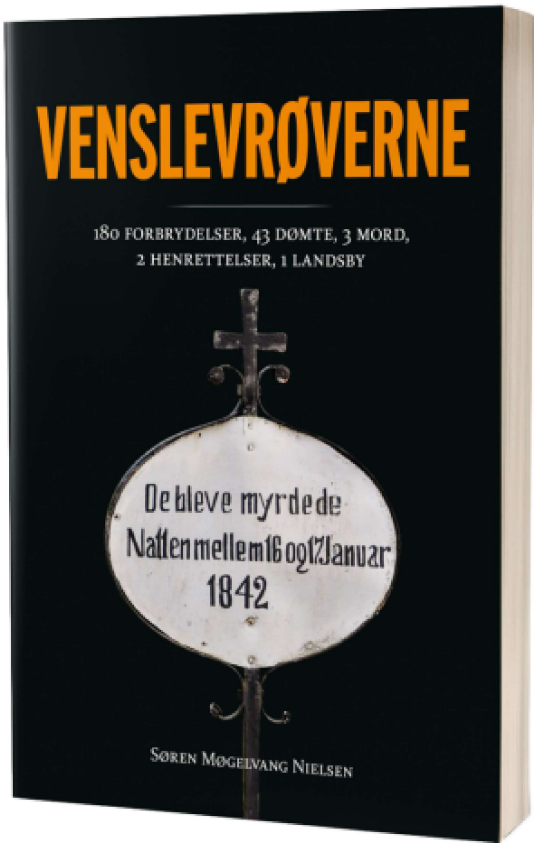
Søren Møgelvang Nielsen

Venslevrøverne. 180 forbrydelser, 43 dømte, 3 mord, 2 henrettelser, 1 landsby.

Eget forlag. 160 sider. 150 kr. https://venslevrover.dk/ (https://venslevrover.dk/)

Af Poul Porskær Poulsen, historie-online.dk

""men vi troede, vi kunde gjøre, hvad vi ville". Netop disse Carl Larsens sidste ni ord samler på glimrende vis op på baggrunden for, hvorfor det kunne gå så galt. De dømtes voksende kynisme og tro på egne evner samt de lokale myndigheders manglende effektivitet i forhold til at gribe ind, havde tilladt det."

Den omtalte Carl Larsen var på vej op til skarpretteren på Himmelev Mark nord for Roskilde i marts 1843. Hans sidste ord samler en meget stor del af en sjællandsk landsbys opfattelser af, hvad der var rigtigt og forkert. Carl Larsen blev sammen med Christian Jensen henrettet for mordet på Niels Jørgensen, parcellist i Ejby Ådal, og hans kone og 12-årige søn i januar 1842. Niels Jørgensen var kendt for at have opsparet en del penge, og det var dem, de to misdædere ønskede at få finrene i. Og eftersom ofrene kendte dem, mente de, at det var nødvendigt at slå familien ihjel. En frygtelig forbrydelse, som i den følgende tid blev trevlet op af forhørsdommer Peter Munthe Brun – og som blev anledning til afsløring af en lang række andre forbrydelser i den lille landsby Venslev, beliggende midt på landtangen mellem Isefjord og Roskilde Fjord.

Søren Møgelvang Nielsen kommer selv fra Venslev, og han har her med mange detaljer oprullet hele sagskomplekset, som synes temmelig voldsom i en landsby med ca. 140 indbyggere. Ikke færre end 180 forbrydelser blev afsløret begået af beboere i Venslev. Alt fra tyverier af fødevarer, brædder og brænde, tøj, af husdyr og korn, uterlig omgang med dyr, hæleri, stratenrøveri – dvs. gadeoverfald på gennemkørende vogne – til mordforsøg og altså gennemført mord. Der var begået endnu et mord på egnen, nemlig på fribonden Hans Petersen i 1835, men skønt der var stærk mistanke til en af de allerstørste skurke i byen, Lars Simonsen, blev det ikke bevist. Lars Simonsen havde dog begået så mange og grove forbrydelser, at han blev idømt 16 års fæstningsarbejde med den ekstra klausul, at han først kunne løslades, når hans stakkels undertrykte kone havde tilladt det, eller hun døde. Der er ikke meget godt at sige om Lars Simonsen, og det syntes forhørsdommeren heller ikke, hvorimod denne havde stor sympati for konen, Karen Christensdatter, der havde levet i et meget voldeligt ægteskab med Lars Simonsen fra 1829.

De forskellige sager, som indbefattede Venslevrøverne, er levende og detaljeret beskrevet, især fordi forhørsdommer Brun, som det var skik efter det inkvisitoriske princip, nøje nedskrev, hvad der kom frem i de utallige afhøringer, han foretog. Og han brugte ovenikøbet Venslevsagen i en bog, han udgav mange år senere, i 1892, "Et Kriminalforhør". Søren Møgelvang Nielsen har gennemgået dette fine materiale – og når man har haft sådan et materiale i hænderne, så vil man vide, at retsarkivalierne er utroligt gode kilder, der fortæller en masse om personer og lokalsamfund – og han har naturligvis også anvendt aviser og relevant litteratur. Forfatteren sætter meget fint sagerne ind i en historisk sammenhæng, hvor den manglende retshåndhævelse på landet var en af de vigtige grunde til, at forbryderne troede, at de kunne gøre hvad som helst. Det havde jo ingen følger – og de lovlydige borgere turde heller ikke indberette forbrydelserne af frygt for at blive ramt af hævn fra de fire familier, der stod som hovedforbryderne i de mange sager.

Når dertil lægges, at Søren Møgelvang Nielsen har fremstillet sagerne levende og velskrevet, så har man en spændende bog, som ikke blot vil være af interesse for lokalsamfundet men også mere generelt, hvis man har interesse i kriminalhistorie og periodens generelle udvikling. Selvudgiveren får de bedste anbefalinger herfra.

[Historie-online.dk, den 19. maj 2020]